

CODUL PENAL ADNOTAT

PARTEA SPECIALĂ

*Jurisprudență națională
2014-2020*

Andrei Viorel IUGAN

CODUL PENAL ADNOTAT
PARTEA SPECIALĂ

Jurisprudență națională
2014-2020

Universul Juridic
București
-2020-

TITLUL I

Infrațiuni contra persoanei

CAPITOLUL I

Infrațiuni contra vieții

Omorul

Art. 188. (1) Uciderea unei persoane se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Tentativa se pedepsește.

Jurisprudență

1. Diferența față de infrațiunile de lovire sau alte violențe și vătămare corporală. Intenția de a ucide

1.1. Lovirea persoanei vătămate în cavitatea pleurală și cea abdominală, producând efect compresiv asupra plămânului, precum și prin hemoragie și desterilizarea cavității peritoneale, salvarea acesteia datorându-se tratamentului chirurgical de înaltă calificare efectuat în timp util, constituie tentativă la infracțiunea de omor, iar nu infracțiunea vătămare corporală, deoarece, într-o atare, situație numai datorită întâmplării rezultatul letal nu s-a produs. Față de natura obiectului folosit în agresiune, zona corporală vizată și intensitatea loviturii, nu se poate susține că inculpatul nu a prevăzut posibilitatea producerii decesului victimei, rezultat pe care cel puțin l-a acceptat și care a fost evitat numai datorită intervenției de specialitate (T. Galați, s. pen., sent. pen. nr. 334/2015, conform www.legal-land.ro).

1.2. Intenția de suprimare a vieții celor două părți civile rezultă fără niciun dubiu, având în vedere modalitatea concretă de săvârșire a faptelor. Astfel, inculpatul X a atacat-o pe persoana vătămată A cu o sabie, aplicând lovituri repetate în partea superioară a corpului, de o intensitate ridicată, condiții în care apare evident că intenția, cel puțin acceptată de inculpat, a fost aceea de a provoca decesul părții vătămate. Atât instrumentul folosit – o sabie în lungime de 70 cm, cu o parte lată și una zimțată –, cât și zona vizată au dat faptei un potențial real de a provoca decesul persoanei atacate, potențial ce nu putea fi ignorat de autorul agresiunii, care, astfel, a acționat prevăzând și acceptând posibilul rezultat letal al acțiunii sale. Curtea constată că acest rezultat nu a fost atins, datorită gestului de apărare al persoanei vătămate A, care a parat lovitura cu mâinile, precum și datorită intervenției persoanei vătămate B, care l-a împiedicat pe inculpat să îi mai aplice lovituri fiului său, în urma acestei intervenții inculpatul canalizându-și atacul ulterior asupra acestei din urmă persoane. Nu în ultimul rând, Curtea apreciază că potențialul letal al agresiunii inculpatului este confirmat și de natura și gravitatea leziunilor suferite de partea vătămată – secționarea tendonului flexor lung al plicelui stâng și plagă tăiată la nivelul antebrațului drept.

De asemenea, intenția de suprimare a vieții persoanei vătămate B rezultă din împrejurarea că inculpatul l-a atacat și pe acesta, tot cu sabia, aplicând două lovituri acestuia în zona hemitoracelui stâng și în zona peniană, zone potențial vitale, loviturile putând fi de natură tanatogeneratoare, care au avut ca urmări leziuni traumatiche care puteau fi cauzate prin lovire cu corp tăietor și au necesitat pentru vindecare 12-14 zile îngrijiri medicale (C. Ap. București, s. I pen., dec. nr. 1125/14.09.2017, nepublicată).

1.3. Lovirea victimei, cu un ciocan, în zona craniană temporal stânga, cu efectul unei fracturi multieschiloasă, cu înfundare, de mai multe ori, chiar dacă intensitatea nu a fost atât de ridicată, astfel că victima a mai agonizat un timp prin casă, apoi o perioadă la spital, dovedește intenția inculpatului de a o ucide, fiind exclusă intenția de simplă lovire, urmată de rezultatul socialmente mai periculos (C. Ap. București, s. I pen., dec. nr. 806/08.06.2015, nepublicată).

1.4. Criteriul subiectiv pentru calificarea unei fapte ca tentativă la omor, astfel cum s-a arătat în doctrină și jurisprudență, trebuie dedus din elemente obiective, respectiv din împrejurările concrete în care s-a comis fapta, obiectul vulnerant folosit, apt sau nu de a produce moartea, regiunea corpului în care s-au aplicat loviturile, vitală sau nu, numărul și intensitatea loviturilor.

În speță, din probele rezultate în urma actelor de cercetare penală reiese, fără niciun dubiu, că inculpatul, în scopul însușirii pe nedrept de sume de bani, a aplicat persoanelor vătămate numeroase lovituri cu un cuțit (obiect evident apt să producă moartea), cu intensitate mare și în zone vitale ale corpului (elemente ce rezultă din concluziile rapoartelor medico-legale în care sunt detaliate leziunile traumatice și gravitatea acestora).

Faptul că doar leziunile traumatice cauzate persoanei vătămate A au fost de natură să pună viața victimei în primejdie nu poate conduce la concluzia că inculpatul a acționat cu intenția de a ucide doar în ceea ce o privește pe aceasta, iar în cazul celorlalte două persoane vătămate inculpatul a acționat cu intenția de a le vătăma, avându-se în vedere ansamblul împrejurărilor concrete în care a comis inculpatul actele de violență. Este de reținut că persoana vătămată B a prezentat patru plăgi tăiate la nivelul capului și al feței, o plagă tăiată la nivelul antebrațului, precum și alte leziuni traumatice, iar persoana vătămată C a prezentat două plăgi tăiate la nivelul feței și al gâtului. Nu în ultimul rând, este relevant și faptul că lama cuțitului folosit de inculpat s-a rupt în timpul săvârșirii actelor de violență, astfel că inculpatul a fost în imposibilitate de a mai aplica persoanelor vătămate și alte lovituri cu cuțitul (C. Ap. București, s. I pen., dec. nr. 1308/08.10.2015, nepublicată).

1.5. Prima instanță a concluzionat în mod corect că din împrejurările și modul în care a fost săvârșită fapta – inculpatul lovind victima cu pumnii atât când victima era în poziție verticală, cât și după ce a căzut, ulterior cu picioarele și un scaun –, zona vizată, în special zona cranio-cerebrală, numărul mare de lovituri („nenumărate”, „atât de repede îl lovea în acest mod încât nici n-am putut să-mi dau seama câte lovituri i-a aplicat”, după cum rezultă din declarațiile martorilor) și intensitatea acestora – fractură temporală stânga și temporală dreapta cu interesarea stâncii, fractură ram mandibular stâng, fractură cominutivă perete lateral sinus maxilar stâng cu hematosinus –, rezultă fără dubiu că inculpatul a prevăzut rezultatul faptei sale și, chiar dacă nu a urmărit rezultatul – suprimarea vieții victimei –, a acceptat posibilitatea producerii lui. Probatoriul administrat nu susține varianta apărării în sensul că leziunile s-au produs prin cădere (ICCJ, s. pen., dec. pen. nr. 494/14.02.2014, www.scj.ro).

1.6. S-a stabilit astfel că inculpații au aplicat victimei lovituri în mod repetat, în diferite zone ale corpului, victima fiind lovită și în timp ce era doborâtă la pământ, iar, ca urmare a acestor lovituri, victima a necesitat intervenție chirurgicală, practicându-se craniectomie occipitală și temporală stânga, adică rezecția unui fragment cranian, P.S. rămânând cu infirmitate prin lipsă de substanță osoasă craniană. Din starea de fapt, astfel cum a fost stabilită, a rezultat că, deși loviturile primite nu au fost de mare intensitate, din modul de comitere a faptei a rezultat că inculpații au acționat cu intenție, chiar dacă indirectă, prevăzând că numărul acestor lovituri ar putea conduce la moartea victimei și, chiar dacă nu au urmărit, au acceptat producerea rezultatului (ICCJ, s. pen., dec. pen. nr. 864/11.03.2014, www.scj.ro).

1.7. Fapta inculpatului F.F., care, în seara de 22 mai 2013, în jurul orelor 22:30, în timp ce se afla în loc public, a aplicat părții vătămate B.D. o lovitură cu o bucată de pavaj/bordură în cap, cauzându-i leziuni de tipul „plagă cranio-cerebrală parietală posterioară stg., T.C.C. (agresiune-lovire cu o cărămidă), contuzie dilacerare parietală posterioară stg., plagă confuză occipitală stg., pneumocefalie parieto-occipitală stg., etmoidită bilaterală, hematom pericranian PO stg.”, care au pus în pericol viața acesteia, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de tentativă la omor (ICCJ, s. pen., dec. pen. nr. 954/17.03.2014, www.scj.ro).

1.8. Fapta inculpatului, care, în seara zilei de 17 aprilie 2013, în jurul orei 20:30, în timp ce se afla în fața locuinței sale, situată în mun. Moinești, jud. Bacău, pe fondul unui conflict spontan cauzat de fiul său M.M.Ș., în vârstă de 24 de ani, care se afla în stare de ebrietate și se îndrepta către tatăl său pentru a-l lovi cu pumnii, l-a înjunghiat pe M.M.Ș. de două ori cu un cuțit în zona șoldului drept și a abdomenului, cauzând victimei leziuni traumatice care i-au pus viața în primejdie, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de tentativă de omor.

Astfel, există tentativă de omor, și nu de vătămare corporală, ori de câte ori infractorul acționează în așa mod încât provoacă leziuni la nivelul organelor vitale ale organismului victimei ori folosește instrumente sau procedee specifice uciderii. Nu are relevanță timpul necesar pentru îngrijiri medicale, deoarece acesta este caracteristic infracțiunilor de vătămare corporală și nu exprimă dinamismul interior

al actului infracțional. Anumite stări ale infractorului ori defectuoșitatea mijloacelor folosite de el în executarea actului nu au relevanță în sine, întrucât intenția de omor se deduce din modul în care a acționat, iar nu din elemente exterioare.

Forma și modalitatea intenției, element al laturii subiective a infracțiunii, rezultă din materialitatea actului, printre altele, din relațiile personale anterioare existente între inculpat și victimă, obiectul vulnerant folosit, numărul și intensitatea loviturilor, zona anatomică vizată, comportamentul ulterior al inculpatului etc.

Aceste aspecte au fost avute în vedere de instanța de fond, care a reținut că fapta s-a produs prin folosirea de către inculpat a unui obiect apt de a produce moartea (cuțit), prin aplicarea unei lovituri ce a vizat o zonă anatomică vitală (zona toraco-abdominală), lovitură puternică, de mare intensitate, care a avut consecințe grave (plăgă penetrantă în zona abdominală, cu lezarea de organe interne, leziune care a pus în primejdie viața victimei). Modul de săvârșire a faptei, precum și împrejurările în care aceasta a fost săvârșită – astfel cum au fost relevate de probele administrate – exclud apărarea inculpatului în sensul că nu ar fi acționat cu intenția de omor, ci cu intenția generală de vătămare, faptă care – în opinia sa – ar fi produs un rezultat mai grav neurmărit și neprevăzut de el (punerea în primejdie a vieții victimei) (ICCJ, s. pen., dec. pen. nr. 953/17.03.2014, *www.scj.ro*).

1.9. În cazul infracțiunii de omor rămasă în forma tentativei, actele de punere în executare a omorului, săvârșite până în momentul intervenției evenimentului întrerupător, trebuie să releve, prin natura lor și împrejurările în care au fost săvârșite, că infractorul a avut intenția specifică de omor, iar nu intenția generală de a vătăma. În practica judiciară s-a decis că există tentativă de omor, și nu vătămare corporală, ori de câte ori inculpatul acționează în așa mod încât provoacă leziuni la nivelul organelor vitale ale organismului victimei ori folosește instrumente sau procedee specifice uciderii. Nu are relevanță timpul necesar pentru îngrijiri medicale, deoarece acesta este caracteristic infracțiunilor de vătămare corporală și nu exprimă dinamismul interior al actului infracțional. Ceea ce deosebește esențial cele două infracțiuni este până la urmă poziția subiectivă a făptuitorului față de acțiunile care constituie latura obiectivă a infracțiunii.

Faptul că inculpatul a aplicat loviturile repetat, cu o anumită intensitate și la întâmplare, este de natură să conducă la ideea că a prevăzut și acceptat posibilitatea lezării unor regiuni cu potențial mortal ridicat (cap, torace, abdomen, carotidă). Este adevărat că orientarea expresă a loviturilor către aceste regiuni reliefează mai puternic intenția de a ucide (care este directă), însă lipsa acestei orientări concretizată în lovirii întâmplătoare a unor atari regiuni nu poate constitui o prezumție de înlăturare a intenției indirecte.

Intenția indirectă de omor cu care inculpatul a acționat în cazul celor patru victime rezultă cu prisosință din faptul că inculpatul cunoștea ce obiect vulnerant folosește – un cuțit –, și a conștientizat aptitudinea acestuia de a produce moartea, din faptul că inculpatul a lovit părțile vătămate în zone vitale – abdomen și torace –, și nu la extremități, din profunzimea plăgilor cauzate, ca și din faptul incontestabil că la momentul imediat ulterior lovirii acestora inculpatul a conștientizat urmările grave ale faptei sale, motiv pentru care a și părăsit localul anterior sosirii organelor de poliție, obiectul vulnerant folosit de inculpat nefiind astfel recuperat.

Leziunile mai puțin grave cauzate părților vătămate P.C. (cea din zona coapsei, pentru că și această parte vătămată a fost lovită inițial în zona toracică) și M.O.D. (doar plagă tăiată în zona coapsei) nu determină prin ele însele reținerea că în cazul acestora inculpatul a acționat cu intenția de vătămare a integrității corporale și nu de omor, aplicarea de lovituri în zona coapsei (care poate fi și ea considerată o zonă vitală, putându-se pune în primejdie viața unei persoane dacă se secționează artere importante) și intensitatea mai redusă a acestora datorându-se condițiilor de comitere a faptei. Dacă în cazul părții vătămate P.C. lovitura inițială a fost aplicată intempestiv, inculpatul acționând fără a fi împiedicat de vreun obstacol, partea vătămată fiind prima lovită, în cazul celorlalte părți vătămate deja se generase acea stare de învălmășeală specifică confruntării în grup, loviturile fiind astfel atenuate. În plus, din imaginile captate de camerele de supraveghere rezultă că inculpatul a lovit cu cuțitul pe partea vătămată M. doar în zona coapsei, pentru că acolo a ajuns lovitura, partea vătămată fiind în fugă, fiind prinsă de inculpat de spate și trasă de o altă persoană de brațe, pentru a o smulge din mâinile acestuia, condiții în care partea vătămată s-a aplecat în față, rămânând să primească lovitura deja generată de inculpat doar în extremitatea de jos a corpului. De asemenea, leziunea cauzată părții vătămate R.O.C. în zona brațului pare a fi o leziune de apărare, instanța neputând lua în considerare așa-zisele rapoarte medico-legale depuse de inculpatul H. la dosar, în condițiile în care proba cu expertiza medico-legală propusă pentru această teză probatorie a fost respinsă motivat (mai ales în condițiile în care concluziile acestor rapoarte sunt *pro causa*, pentru a demonstra folosirea de către inculpat a unui cutter, și nu cuțit, în condițiile în care imaginile captate de